

EINDCONCEPT

Natuuronderzoek Hellegat

Verkenkend onderzoek natuurwaarden
in het kader van de natuurwetgeving (quick scan)

Project	Hellegat
Locatie	Hellegatweg 1A
Gemeente	Zundert
Contactpersoon	ir. A. Beerendonk
Rapportnummer	2011/028/01
Datum	17-01-2011

Paul van Kan
Natuur & landschap

PaulvanKan Natuur & Landschap

Professor Jordanlaan 56

3571 KB Utrecht

T 030-2930088

M 06-38085248

E info@paulvankan.eu

I www.paulvankan.eu

© PaulvanKan Natuur & Landschap

Vermenigvuldigen of openbaar maken van dit rapport of delen daarvan mag uitsluitend onder vermelding van de bron, zijnde:

PaulvanKan Natuur & Landschap (2011)

Natuuronderzoek Hellegat; verkennend onderzoek natuurwaarden in het kader van de natuurwetgeving

Inhoudsopgave

1 Inleiding	5
Aanleiding en doel	5
Resultaat	5
Plangebied en onderzoeksgebied	5
Planvoornemen	6
2 Werkwijze	7
Gegevens verzamelen	7
Gegevens interpreteren	7
Waarden bepalen	7
Effecten bepalen	8
Toetsing aan natuurbeschermingswetgeving	9
3 Landschapsecologisch systeem	11
Regionaal	11
Lokaal	11
Elementen / biotopen	12
4 Flora en fauna	13
Vaatplanten	13
Zoogdieren (vleermuizen)	14
Zoogdieren (overig)	16
Vogels	17
Amfibieën	19
Reptielen	20
Dagvlinders	20
Libellen	21
Ongewervelden (overig)	21
5 Samenvatting en advies	23
Waarden natuur en landschap	23
Ingreep	24
Effecten	24
Wet- en regelgeving	24
Adviezen inrichting en beheer	25
6 Bijlagen	27
Bijlage 1 natuurloket kilometerhok 106 / 394	28
Bijlage 2 soortenlijst fauna	29
Bijlage 3 wettelijk kader	33
Bijlage 4 Referenties	37

1 Inleiding

Aanleiding en doel

In het buurtschap Hellegat, ten noorden van Rijsbergen (gemeente Zundert) is 't Meertje BV voornemens een burgerwoning te bouwen op een voormalige agrarische kavel (Hellegatweg 1A). Bij een dergelijke ingreep dienen, naast het doorlopen van het bestemmingsplantraject, vergunningen en ontheffingen te worden aangevraagd. P15 (stads) landschappen bemiddelt hierin richting gemeente namens 't Meertje BV. De heer M. van den Berg van 't Meertje BV heeft in verband hiermee opdracht gegeven voor het verrichten van een verkennend natuuronderzoek ('quick scan'). Doel van het onderzoek is te inventariseren of door geplande werkzaamheden negatieve effecten te verwachten zijn op (populaties van) beschermde soorten en hoe deze schade gemitigeerd of gecompenseerd kan worden.

Inmiddels zijn de varkensstallen gesloopt en resteert de voormalige bedrijfswoning. Na sloop van deze woning zal een nieuwe burgerwoning worden gebouwd op de zelfde locatie (bestemming wonen). De rest van het perceel krijgt de bestemmingen 'agrarisch', 'tuin' en 'groen'. Bestemmingsplan en inrichtingsplan zijn inmiddels (concept) gereed.

Genoemd initiatief wordt in de natuurwetgeving beschouwd als 'ruimtelijke ontwikkeling en inrichting'. Er dient mogelijk ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd voor soorten van tabel 2 (lichte toets) en tabel 3 (uitgebreide toets), alvorens de werkzaamheden te starten. Voor soorten van tabel 1 geldt vrijstelling, maar moet de zorgplicht worden nagekomen.

De ontwikkeling vindt bovendien plaats in de directe nabijheid van de onlangs gerealiseerde inrichting van de Ecologische hoofdstructuur. Mogelijk is een toetsing door bevoegd gezag aan de orde.

Resultaat

De resultaten uit voorliggend onderzoek zijn te gebruiken bij een toetsing aan de natuurwetgeving (Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet, Ecologische Hoofdstructuur). Het resultaat uit het onderzoek geeft primair antwoord op de vragen:

- Komen wettelijk beschermde soorten in of nabij het plangebied voor?
- Zijn er mogelijk negatieve effecten door de werkzaamheden op (populaties van) deze beschermde soorten zoals geformuleerd in de verbodsbepalingen Flora- en faunawet?
- Zijn deze negatieve effecten op (populaties van) beschermde soorten binnen het plan te mitigeren of te compenseren?
- Geldt vrijstelling of is aanvragen van een ontheffing Flora- en Faunawet vereist?

Wanneer onvoldoende informatie aanwezig is over beschermde soorten in het plangebied kan het nodig zijn een aanvullende veldinventarisatie naar een soort of soortgroep uit te laten voeren. Dergelijk onderzoek moet duidelijkheid geven over de aanwezigheid van deze soorten en de functie(s) die het gebied voor deze soorten heeft.

Plangebied en onderzoeksgebied

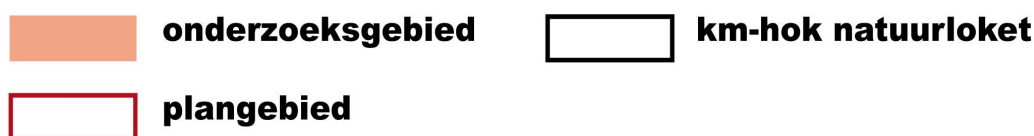
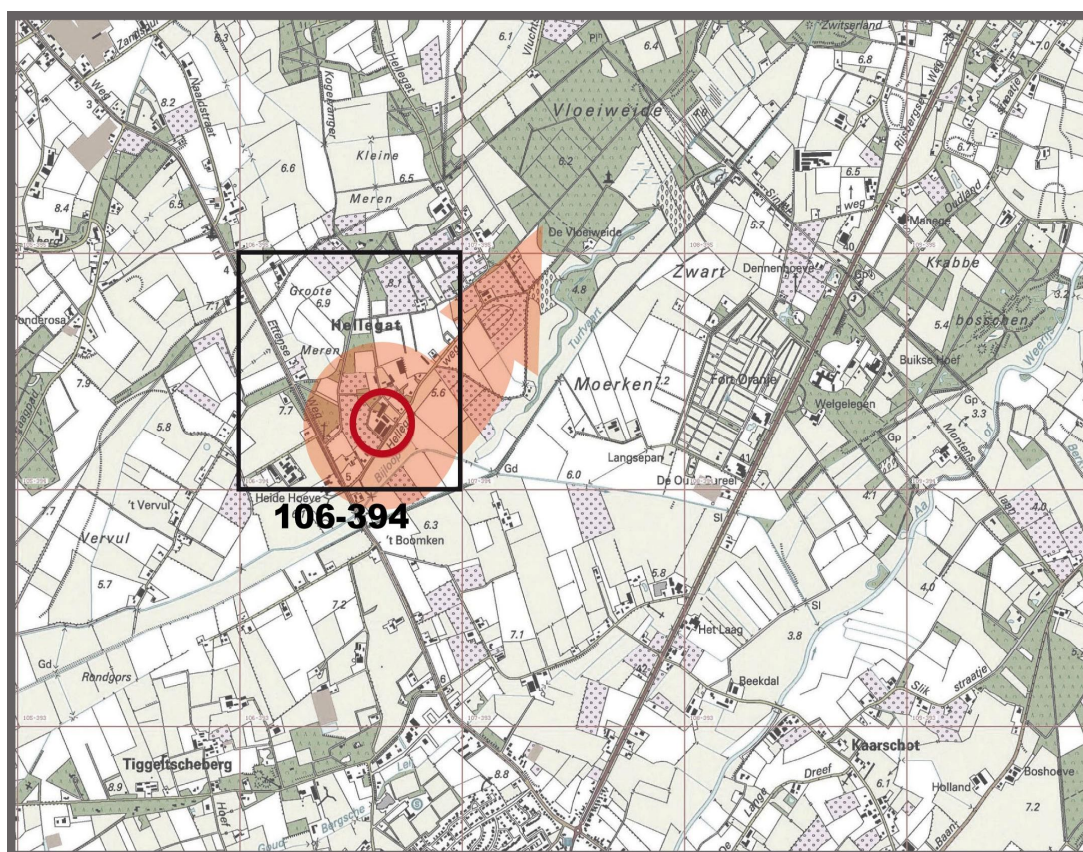
De locatie Hellegatweg 1A bestaat uit een braakliggend terrein van ruim 1 hectare in het buurtschap Hellegat, ten noorden van Rijsbergen. Het terrein ligt binnen de gemeente Zundert. In het rapport wordt de locatie aangeduid als 'plangebied'; het gebied waarbinnen de voorgenomen ontwikkeling gaat plaatsvinden.

De omgeving van het plangebied is bij het onderzoek betrokken. Ontwikkelingen kunnen namelijk effect hebben op natuurwaarden in de omgeving. Het gaat om een zone van maximaal 300 m rondom het plangebied. Deze zone wordt in het rapport aangeduid als 'onderzoeksgebied'. Tot het onderzoeksgebied behoren omliggende tuinen, een boomkwekerij, houtsingels en kleine bospercelen ten noorden van de Hellegatweg en het relatief open landschap ten zuiden van de Hellegatweg tot en met de moeraszone tussen Bijloop en Turfvaart.

Planvoornemen

De voormalige bedrijfsbebouwing (varkensstallen) is inmiddels gesloopt en puin is afgevoerd. De voormalige bedrijfswoning zal eveneens worden afgebroken. Daarvoor in de plaats wordt een nieuwe burgerwoning gebouwd op ongeveer de zelfde locatie als de bedrijfswoning. Om de nieuwe woning te ontsluiten wordt een oprit voorzien op ongeveer de huidige plaats. De tweede ontsluiting naar de bedrijfsbebouwing komt te vervallen.

Er worden geen bomen gekapt. Wel worden een dichte coniferen haag, parallel aan de weg, en enkele heesters verwijderd. Er zal nieuwe beplanting worden toegevoegd (twee groensingels haaks op de weg die de tuin begrenst en een klein (onbebouwd) agrarisch perceel.

Figuur 1: situering plangebied en onderzoeksgebied en relevant kilometerhok Natuurloket

2 Werkwijze

Gegevens verzamelen

Over de flora en fauna van het plangebied en omgeving zijn beperkte gegevens bekend die betrekking hebben op de meest belangrijke soortgroepen. Voor zover locaties zijn gespecificeerd hebben de gegevens zonder uitzondering betrekking tot de omgeving van het plangebied (onderzoeksgebied). Veel gegevens betreffen de omgeving van de Bijloop en het oostelijk aangrenzende natuurgebied 'Vloeiweide' (Brabants Landschap).

Op 3 januari 2011 is een terreinonderzoek verricht (12.00 – 14.00 uur). Hierbij zijn het plangebied en direct aangrenzende terreinen geïnventariseerd op (te verwachten) soorten en functionaliteit van alle soortgroepen. Aanwijzingen voor bijzondere biotopen en/of soorten in het omliggende onderzoeksgebied zijn eveneens geregistreerd. Een dergelijk terreinonderzoek in het kader van een quick scan heeft als doel de biotopen en hun kenmerken in kaart te brengen en een inschatting te maken van potentieel leefgebied voor soorten/soortgroepen. De omstandigheden (weer en jaargetijde) waren gezien de tijd van het jaar redelijk voor het verrichten van waarnemingen. Met de gegevens uit het terreinonderzoek is - in combinatie met onderstaande bronnen - een redelijk compleet beeld te maken van de kenmerken en waarden van de plangebieden in samenhang met de omgeving.

Aanvullend op het terreinonderzoek zijn gegevens uit beschikbare inventarisaties benut. Het Natuurloket geeft een indicatie over de aanwezigheid van soorten met een beschermingsstatus (Flora- en faunawet, Habitatrichtlijn en Rode Lijsten) per kilometerhok. Uit de gegevens van het Natuurloket blijkt voor het betreffende kilometerhok (106/394) dat het gebied voor de meeste soortgroepen niet of slecht is onderzocht (bijlage 1). Alleen vaatplanten en broedvogels goed zijn onderzocht. Op grond van de geringe landschappelijke variatie zijn de kilometerhokgegevens als representatief te beschouwen.

De veldgegevens zijn geverifieerd en aangevuld met openbare gegevens van waarneming.nl, RAVON en verspreidingsatlassen. Uitsluitend gegevens vanaf 2008 zijn bruikbaar en in het onderzoek verwerkt. Gegevens van vóór 2008 worden als niet actueel beschouwd en zijn alleen geschikt om de potentie te beoordelen.

Gegevens interpreteren

De biotoopkwalificatie in combinatie met de verzamelde soortgegevens levert een vrij volledig beeld op van de flora en fauna en de functionaliteit van het gebied. Hierbij is nadrukkelijk ook de ecologische waarde meegewogen: de samenhang tussen planten en dieren en hun leefgebied en de uitwisseling met de omliggende (natuur-)gebieden.

Tenslotte zijn de potenties, die bepaald worden door reliëf, bodem, grondwater en vegetatie, van betekenis. Als gevolg van o.a. beheer en situering kan een gebied namelijk ondanks hoge potentiële waarde een lage actuele natuurwaarde tonen.

Waarden bepalen

Per soortgroep kan aan de hand van de gebruikte bronnen worden bepaald hoe volledig het beeld is. Bij een onvolledig beeld worden de waarden ingeschat op basis van 'best professional judgement'. Overigens zijn sommige soortgroepen nauwelijks relevant of wél goed onderzocht maar zonder bijzondere soorten als resultaat. Per soortgroep kan op grond van de combinatie van inventarisatiebronnen, biotopen en samenhang met de omgeving een inschatting gemaakt worden van de volledigheid:

■ Vaatplanten	50 %	(op basis veldkenmerken winter)
■ Mossen	0	(meest niet beschermd / vergt tijd/specialisme)
■ Korstmossen	0	(meest niet beschermd / vergt tijd/specialisme)
■ Paddenstoelen	0	(meest niet beschermd / vergt tijd/specialisme)
■ Zoogdieren (vleermuizen)	90 %	(lokale gegevens + verwachtingswaarde)
■ Zoogdieren (overig)	70 %	(lokale gegevens + verwachtingswaarde)
■ broedvogels	75 %	(op biotooponderzoek ivm buiten broedseizoen)
■ watervogels	0	(plangebied als leefgebied niet van belang)
■ Amfibieën	90 %	(op biotooponderzoek en verwachtingswaarde)
■ Reptielen	0	(niet aanwezig in onderzoeksgebied)
■ Vissen	0	(buiten onderzoek)
■ Dagvlinders	30 %	(seizoen ongeschikt / verwachting op basis atlas)
■ Nachtvvlinders	0	(seizoen ongeschikt / vergt veel tijd/specialisme)
■ Libellen	70 %	(op basis van lokale gegevens + biotoop)
■ Sprinkhanen	0	(seizoen ongeschikt / vergt specialisme)
■ Ongewervelden (overig)	0	(vergt veel tijd/specialisme)

De gegevens worden geïnterpreteerd aan de hand van de mate van bescherming volgens de Flora- en faunawet en de signaalfunctie waartoe de Rode lijsten zijn samengesteld. Hierbij is het voor beschermde soorten essentieel op welke manier het plangebied wordt gebruikt: vaste rust- of verblijfplaats in zomer en winter (nesten, holen en holten van broedvogels en zoogdieren), voortplantingsgebied (waterbiotoop amfibieën en libellen), vaste migratieroute (vleermuizen bijvoorbeeld), jacht- of foerageergebied en tenslotte tijdelijk doortrekgebied (vogels, enkele vleermuissoorten). Van belang is in welke mate het plangebied bepalend is voor het leefgebied van een soort en welke bijdrage het gebied levert aan de gunstige staat van instandhouding van een soort.

Effecten bepalen

Om te kunnen bepalen wat de gevolgen zijn van een ingreep voor een soort of soortgroep moet bekend zijn:

- Huidige samenstelling van flora en fauna (welke soorten en hun leefgebieden)
- Huidige biotopen en de kwaliteit (op basis huidige inrichting en beheer)
- Huidige kansen en beperkingen voor soorten en soortgroepen
- Ingreep en de manier waarop deze wordt uitgevoerd
- Toekomstige biotopen en kwaliteit (op basis toekomstige inrichting en beheer)
- Toekomstige kansen en beperkingen voor soorten en soortgroepen

Toetsing aan natuurbeschermingswetgeving

Aan de orde komen soortbescherming en gebiedsbescherming. In het laatste hoofdstuk van het rapport worden aanbevelingen gedaan die tot doel stellen de werkzaamheden volgens de wet en volgens ecologische principes optimaal te laten verlopen.

Soortbescherming

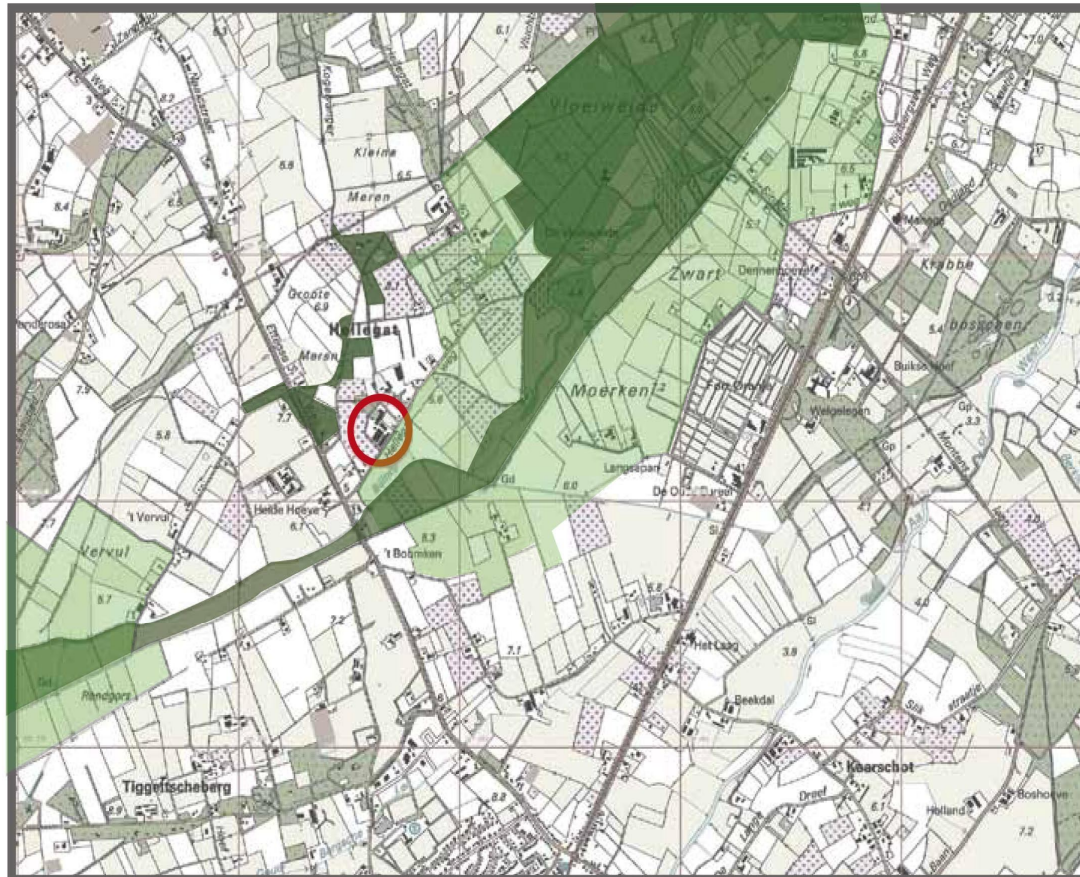
Soortbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. Door vergelijking van de huidige natuurwaarden (soorten, biotopen en omgevingsparameters) met de verwachte toekomstige natuurwaarden komt in beeld welke soorten een negatief dan wel positief effect zullen ondervinden. Ook de effecten ten tijde van de uitvoer komen aan de orde. De grootste aandacht gaat uit naar soorten van het zwaarste en middelste beschermingsregime van de Flora- en faunawet (met implementatie van habitatrichtlijnsoorten), omdat deze verstreckende wettelijke gevolgen kunnen hebben. Die gevolgen kunnen uiteenlopen van het aanvragen van een ontheffing, het niet verkrijgen van een ontheffing, de verplichting tot mitigeren en compenseren van significant negatieve effecten, de verplichting tot nader onderzoek, het aanpassen of (in het broedseizoen) stopzetten van de werkzaamheden of -in het uiterste geval- het geheel stopzetten van het project.

Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming is geregeld in de Natuurbeschermingswet. Het plangebied ligt niet in of in de directe nabijheid van de een beschermd natuurmonument of Natura 2000-gebied.

De Ecologische Hoofdstructuur

De Ecologische Hoofdstructuur vindt zijn oorsprong in het Structuurschema Groene Ruimte. De Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben de EHS opgenomen in de Verordening ruimte fase 1 (vastgesteld op 23 april 2010; per 1 juni 2010 in werking). De Verordening ruimte is een planologische verordening waarin eisen gesteld worden aan de door de gemeente op te stellen bestemmingsplannen, projectbesluiten en beheersverordeningen. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door 'Attentiegebied ehs'. Op 150 m afstand van plangebied is het gebied tussen Bijloop en Turfvaart aangeduid als Ecologische hoofdstructuur. Deze zone is inmiddels ingericht als beekdalmoeras. Enkele bospercelen te noorden van het plangebied behoren tot de 'Ecologische hoofdstructuur'. Deze bospercelen liggen eveneens op ongeveer 150 m afstand tot het plangebied.

plangebied

attentie gebied ehs

ehs

Figuur 2: situering plangebied ten opzichte van ehs

3 Landschapsecologisch systeem

Klimaat, bodem, reliëf, grond- en oppervlaktewater vormen tezamen de dragers van het ecologisch systeem. Planten en dieren vinden geschikte standplaatsen of leefgebieden binnen dat systeem. Tezamen vormen ze een leefgemeenschap waarin iedere soort een plek heeft, een rol speelt. Alles is daarmee met alles verbonden. Een wijziging van één van de elementen uit dat systeem werkt onherroepelijk door op het hele systeem.

Regionaal

Het plangebied maakt onderdeel uit van het Brabantse dekzandlandschap en ligt in het stroomgebied Turfvaart-Bijloop. Bodems zijn hier gevormd in fijn zand; richting beekdal neemt het leemgehalte toe.

Hellegat is een oude nederzetting op een opduiking (donk) te midden van natte hei. Door eeuwenlange bemesting is hier een (enk-)eerdgrond gevormd. Het grondwater ligt er diep (grondwatertrap VII: laagste grondwaterstanden >120 cm en hoogste standen 80-120 cm onder maaiveld). De beekdalgronden, aan de overzijde van de Hellegatweg, liggen nauwelijks merkbaar lager dan de enclave oud bouwland (akker). Het leemgehalte is hier hoog en de grondwaterstand en zijn eveneens hoger (grondwatertrap III: laagste grondwaterstanden 80-120 cm en hoogste standen 40-80 cm onder maaiveld).

De Hellegatweg volgt de rand van het beekdal van de Bijloop. Aan de droge zijde van de Hellegatweg ligt een kleinschalig landschap, waarin percelen met gemengd bos (grove den, zomereik en fijnspaar) afgewisseld worden door grasland, en boomkwekerijen. Perceelsscheidingen bestaan uit soortenrijke singels van eik, berk en els. Het beekdallandschap heeft tot voorbij de heringerichte Bijloop een relatief open karakter. Direct achter de Bijloop, op een afstand van 200 m. van het plangebied, wordt de openheid begrensd door de eikenhoutwal langs de Turfvaart. Langs de Bijloop liggen moerassen, vochtige tot natte graslanden en dito bossen.

De Turfvaart en Bijloop lopen parallel en zijn beiden gegraven. De Turfvaart heeft het voorkomen van een houtwalbeek (beek begrensd door met hout begroeide wallen). De Bijloop en de Turfvaart verbinden het gebied Pannenhoeve met Vloeiweide, direct oostelijk van Hellegat (143 ha, Brabants Landschap). Vloeiweide bestaat uit vochtige en droge bossen, moerassen en graanakkertjes. De hoge rijkdom aan broedvogels is opvallend met o.a. steenuil, kleine bonte specht, patrijs en wiewaai. Door talrijke poelen is het een belangrijk leefgebied voor amfibieën als poolkikker, alpenwatersalamander en kamsalamander. Kenmerkende dagvlinders zijn: bont dikkopje en bruine eikenpage.

In het gebied tussen de Bijloop en de Turfvaart worden natuurwaarden versterkt als gevolg van de recente herinrichting; hieraan is het natuurdoeltype 'moeras' toegewezen.

Lokaal

Het grondwater ligt ter plekke dieper dan 100 cm onder maaiveld (begin 2011). Het terrein bestaat uit droge ruigte en wordt geheel omgeven door opgaande begroeiingen op de belendende percelen. De Hellegatweg is beplant aan de beekdalzijde. Ter plekke van het plangebied bestaat de beplanting uit 20 m hoge robinia, afgewisseld door een enkele beuk. Meer oostwaarts is zomereik beeldbepalend langs de weg. De struiklaag wordt geheel bepaald door Amerikaanse vogelkers. In de kruidlaag zijn soorten van voedselrijken vochtig milieu kenmerkend (fluitenkruid, vogelmuur). De groensingel langs de weg is niet begreppeld en ongeveer 5 m breed.

Aan de zijde van het plangebied ligt langs de weg een droge bermsloot van ongeveer 50 cm diep, onderbroken ter plaatse van de twee toegangen tot het terrein. Uitgezonderd de wegzijde is het terrein geheel omsloten door hekwerk en voor een deel door een schutting.

Elementen / biotopen

bebouwing

Aan de wegzijde staat de voormalige bedrijfswoning. Deze gelijkvloerse woning is opgetrokken uit baksteen en voorzien van een plat dak. Het pand is volledig intact en hermetisch gesloten. Gaten en openingen in muren, kozijnen of daklijsten ontbreken. Spouwmuren ontbreken. De woning wordt aan de wegzijde uit het zicht onttrokken door een zeer dichte conifeerhaag. In de tuin tussen woning en haag staan enkele heesters en een sierappel. Aan de achterzijde een drietal leilinden (stamdoorsnede 25 cm).

ruderaal terrein

Na sloop van de bedrijfsgebouwen en afvoer van het materiaal resteert een terrein met ruderaal begroeiing. Kenmerkend zijn bijvoet, melkdistel en ridderzuring. Vanwege het aanbod van zaden en insecten is dit terrein vooral van betekenis als foerageergebied voor vogels. Het terrein is vlak en eenvormig, uitgezonderd enkele lage wallen. Deze zijn in principe geschikt als verblijfplaats voor kleine zoogdieren.

greppel en berm

Het perceel wordt gedeeltelijk van de weg gescheiden door een 50 cm diepe bermsloot. Deze staat droog (januari 2010) en vertoont geen opvallende kenmerken (vegetatie, holten). Ook een bermvegetatie met mogelijk waardevolle flora ontbreekt. De twee voormalige entrees zijn verhard door klinkers.

overige perceelgrenzen

Aan de zuidzijde wordt het perceel begrensd door een laantje dat via een hek toegang geeft tot Bourgondië, het particuliere terrein aan de noordwestzijde van het plangebied. Hier staan vrij fors uitgegroeide zomereiken en gewone esdoorns. Hoewel er geen holten zijn vastgesteld zijn deze bomen geschikt voor holenbroeders (spechten, mezen, kauwen, bosuil). In de ondergroei hulst en taxus.

Aan de westzijde ligt een achter een gaashekwerk en gedeeltelijk een schutting de particuliere bostuin Bourgondië met verspreide bebouwing. Het terrein heeft een zeer gevarieerde en structuurrijke begroeiing met onder andere zomereik, grove den, ruwe berk en bosrank. Het terrein kent overhoekjes, stenen muurtjes, steenstapels, schuurtjes, wallen en dergelijke. Voor broedvogels en kleine zoogdieren is een dergelijk terrein een zeer waardevol leefgebied.

De noordzijde ligt een particuliere tuin met, achter een laan van zwaardere eiken en populieren, een perceel hoog uitgegroeide fijnspar.

Aan de overige zijden omsluit het plangebied de tuin van de aangrenzende woning. De erfscheiding bestaat uit een vrijwel gesloten haag van hulst en laurierkers. De hulsthaag is geschikt voor broedvogels (nestplaats, beschutting, bessen). In het noordoosten staan twee hoog uitgegroeide exemplaren zwarte els.

solitair

Aan de noordzijde van het terrein staat een ruwe berk met een stamomvang van 20 cm. De berk heeft geen holten.

4 Flora en fauna

Per soortgroep wordt de ecologische waarde ingeschat aan de hand van zeldzaamheid, betekenis voor de regionale verspreiding en instandhouding van de soort. De focus ligt daarbij op soorten met een bijzondere status. Een overzicht van soorten is te vinden in bijlage 2, achterin dit rapport. Per soortgroep wordt afgesloten met een overzicht van de wettelijke status en de daaruit volgende verplichtingen of beperkingen.

Vaatplanten

De bodem ter plekke van het plangebied bestaat uit zwak lemig fijn zand. De wortelzone wordt niet beïnvloed door grondwater. Als gevolg van het voormalig gebruik (agrarische bedrijfsbebouwing) is de vegetatie geheel bepaald door voortdurende verstoring waaronder bemestingsinvloeden. Na sloop en afvoer van puin is hier een storingsruigte gaan ontwikkelen. Deze wordt gekenmerkt door uiterst algemene soorten als bijvoet, ridderzuring, melkdistel (spec.), klis, witbol (spec), smalle weegbree, vogelmuur, kruipende boterbloem, wikke (spec.), witte klaver en paarse dovenetel (terrein 03-01-2011).

Langs de randen van het perceel, doorgaans wat extensiever en soortenrijker, zijn geen afwijkende vegetatiekenmerken geconstateerd. Naar verwachting groeien ook hier alleen algemene plantensoorten.

Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok goed op vaatplanten is onderzocht. Er is 1 soort met lichte bescherming en 2 soorten met matige tot zware bescherming aangetroffen. Eén soort is Habitatrichtlijnsoort. Het kilometerhok kent 7 rode lijstsoorten. Gezien de groeiplaatsomstandigheden in het plangebied kan met zekerheid worden aangenomen dat deze beschermde soorten niet aanwezig zijn op of aan de rand van het terrein, maar elders binnen het kilometerhok zijn aangetroffen. Verwacht wordt dat de meeste waarnemingen rond de Bijloop zijn gedaan. Vermoedelijk gaat het wat betreft de beschermde soorten om dotterbloem, wilde gagel, kleine zonnedauw en drijvende waterweegbree. De laatste is een Habitatrichtlijnsoort. Op waarneming.nl zijn voor het gebied rond de Bijloop kleine zonnedauw, pitrus en echte koekoeksbloem geregistreerd.

vaatplanten		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matig/zware bescherming	2 soorten	buiten plan (aanne)me
Ff-wet lichte bescherming	1 soort	buiten plan (aanne)me
Rode lijst	7 soorten	buiten plan (aanne)me signalering

- Beschermde soorten: vrijwel uitgesloten
- Effecten: nihil
- Mitigatie/compensatie: (bij aantreffen beschermd soort) ontzien of verplaatsen
- Planning: niet van toepassing
- Onderzoek: niet nodig
- Ontheffing: niet nodig

Zoogdieren (vleermuizen)

Vleermuizen leven in een netwerk van verblijfplaatsen (winter-, paar-, zomer- en kraamverblijven), migratieroutes, vliegroutes en foerageergebieden. De Flora- en faunawet beschermt vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Bovendien zijn alle ingrepen verboden die invloed hebben op deze vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Deze vaste rust- en/of verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd, ook wanneer deze op een bepaald moment niet bewoond zijn. Vleermuizen zijn zeer plaatstrouw en gebruiken vele jaren achtereen dezelfde (groep van) verblijfplaatsen of rouleren langs een netwerk van verblijfplaatsen. De meeste vleermuizen trekken in oktober/november naar hun (vaste) winterverblijf en gaan in lethargie. Vanaf maart/april zijn vleermuizen weer foeragerend aan te treffen. De zomer- en kraamverblijven worden dan weer gebruikt. Voor de meeste soorten valt de kraamtijd van mei tot juli. Augustus en september is de paartijd; sommige soorten nemen dan aparte paarverblijven in gebruik.

Door het ontbreken van bomen met holten en door het ontbreken van openingen en de hermetische afsluiting van de woning zijn verblijfplaatsen voor vleermuizen uitgesloten. Ook kent het terrein zelf geen structuurgroen, dat mogelijk onderdeel vormt van vaste vliegroutes. Mogelijk wordt de beplanting langs de Hellegatweg wel gebruikt in de dagelijkse foerageroutes. Het terrein zal vanuit daar bezocht worden door vleermuizen om te foerageren. Door de besloten situering is het terrein zeer beschut en zal naar verwachting rijk zijn aan insecten: een ideaal jachtgebied voor gewone dwergvleermuizen. De moeraszone rond de Bijloop en het daarop aansluitende natuurgebied Vloeiweide vormt de kern van het leefgebied voor vleermuizen in de omgeving.

Volgens Natuurloket is het betreffende kilometerhok niet onderzocht op zoogdieren. Op basis van gegevens uit de zoogdieratlas (2008-2010) kan, in combinatie met de terreinkenmerken, gesteld worden dat het onderzoeksgebied van belang is voor 4 soorten vleermuizen (gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis). Er zijn geen gegevens over kraamkolonies of vaste vliegroutes bekend.

Van bovengenoemde soorten maakt vermoedelijk alleen de gewone dwergvleermuis gebruik van de beschutting rond het plangebied om te foerageren. Deze soort vliegt vrij laag langs begroeiing. Laatvlieger en vooral rosse vleermuis vliegen hoger en verkiezen doorgaans meer open landschap. Naar verwachting foerageren zijn incidenteel langs en boven de rand van het plangebied. Ook verlichting is positief voor beide soorten, die geregeld rond lantaarnpalen foerageren. Waarnemingen van de watervleermuis zullen naar verwachting gedaan zijn rond en boven de Bijloop en Turfvaart.

Op het terrein ontbreken (potentiële) verblijfplaatsen voor vleermuizen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen in de omringende percelen is goed mogelijk, met name in het beboste particuliere terrein ten westen van het plangebied.

Er hoeven geen maatregelen genomen te worden voorafgaand aan de sloop van de woning in het kader van de zorgplicht. Het inrichtingsplan voorziet in een toevoeging van groenstroken haaks op de weg. Hiermee ontstaat een ruimtelijke compartimentering. Deze heeft een gunstig effect op de foerageermogelijkheden voor de gewone dwergvleermuis.

De gunstige staat van instandhouding van de mogelijk aanwezige vleermuizen zal niet worden aangetast door de voorgenomen ingrepen. Een ontheffing is daarom niet nodig.

vleermuizen		
Habitatrichtlijn IV	gewone dwergvleermuis laatvlieger rosse vleermuis	in Ff-wet opgenomen
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming	gewone dwergvleermuis laatvlieger rosse vleermuis	geen ontheffing mogelijk voor vaste verblijfplaatsen overigens geen ontheffing nodig
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming		
Rode lijst		

- **Bescherming:** 1 tot mogelijk 3 soorten vleermuizen (tabel 3-soorten: zwaar beschermd)
- **Effecten:** vernietiging verblijfplaatsen niet aan de orde; overigens positief effect
- **Mitigatie/compensatie:** niet nodig omdat verblijfplaatsen zijn uitgesloten
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** niet nodig
- **Ontheffing:** voor (mogelijk aanwezige) foerageerroutes niet nodig

Zoogdieren (overig)

Zoogdieren houden zich vooral op langs de begroeide randen van het plangebied; daar is beschutting en voedsel te vinden. Greppels en taluds, maar ook holten onder wortels en boomstronken kunnen benut worden als verblijfplaats. De op het terrein aanwezige ruigtevegetatie is rijk aan zaden en insecten en vormt geschikt foerageergebied.

Volgens Natuurloket is het betreffende kilometerhok niet onderzocht op zoogdieren. Op basis van waarnemingen in het onderzoeksgebied en de biotoopkenmerken zijn enkele algemene soorten met lichte bescherming te verwachten in het onderzoeksgebied waarvan het plangebied deel uit maakt (tabel 1 soorten). Er zijn tijdens het terreinbezoek geen sporen van verblijfplaatsen gevonden, bijvoorbeeld rond de woning of de wallen.

Onder de geregistreerde data (waarneming.nl en zoogdieratlas) valt vooral herhaaldelijk waarnemen van eekhoorn en ree op. Vermoedelijk zullen beide soorten incidenteel aan de randen van het plangebied voedsel zoeken of migreren. Van de boomarter is een melding bekend (verkeerslachtoffer ?) nabij het plangebied; een opvallende melding van een soort die een Noord-Brabant geen vast leefgebied heeft. De boomarter is een kwetsbaar soort die in de hoogste beschermingscategorie valt.

Het effect van de ingreep op de te verwachten, algemene zoogdieren is vooral tijdelijk en niet significant. Het plangebied is slechts van betekenis als foerageergebied en speelt geen rol als voortplantingsgebied. Na inrichting van het terrein neemt de mogelijkheid tot vestiging en foerageren voor (meestal algemene) soorten toe. Als gevolg van de aanplant van struiken en bomen in de geplande groenstroken ontstaan meer overgangen van dicht en open terrein; de zone waar zoogdieren zich bij voorkeur ophouden.

De gunstige staat van instandhouding van de aanwezige zoogdieren zal niet worden aangetast door de voorgenomen ingreep. Een ontheffing is niet nodig. Wel dient de zorgplicht te worden nagekomen.

zoogdieren (overig)		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matige bescherming	eekhoorn	geen significant effect
Ff-wet lichte bescherming	Alle te verwachten soorten	vrijstelling let op: zorgplicht !
Rode lijst		

- **Bescherming:** tabel 1-soorten, mogelijk 1 aan rand tabel 2-soort (matige bescherming)
- **Effecten:** tijdelijke verstoring leefgebied (foerageergebied)
- **Mitigatie/compensatie:** geen bijzonderheden
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** niet nodig
- **Ontheffing:** niet nodig

Vogels

Het plangebied is onderdeel van het leefgebied voor zeker 20 soorten broedvogels. De meeste daarvan broeden in de direct aangrenzende opgaande begroeiing (lanen en bospercelen). Tijdens het terreinbezoek werden 13 soorten vastgesteld in het plangebied of de directe omgeving daarvan, waaronder de rode lijstsoorten groene specht en kneu.

Het plangebied zelf is grotendeels ongeschikt als broedgebied, ook voor soorten die een nest op de bodem of in de kruidlaag maken, zoals roodborst. Ook de woning biedt nagenoeg geen nestmogelijkheden voor vogels. De kans is echter groot dat in de dichte conifeerhaag aan de wegzijde vogels (gaan) broeden (merel, staartmees, heggenmus, winterkoning, roodborst). De omgeving biedt ruim broedgelegenheid voor boom- en struikvogels, waaronder hollenbroeders zoals grote bonte specht, groene specht, boomklever, kauw, kuifmees en koolmees.

Het gebied is door de ruigte het gehele jaar door van betekenis als foerageergebied voor zaadetende en insectenetende vogels en dan uitsluitend bodemfoerageerders. Hiertoe behoren kauw, vink, merel, roodborst, putter, kneu, huismus en groenling die vanuit de directe omgeving hier geregeld voedsel zoeken.

Natuurloket geeft aan dat op broedvogels goed is onderzocht. Er wordt echter maar één beschermd soort gemeld. De betrouwbaarheid van de registratie wordt in twijfel getrokken.

Uit gegevens van waarneming.nl is een redelijk goede inschatting te maken van de vogelrijkdom van het onderzoeksgebied. Voor het telgebied 'Rijsbergen-Hellegat' zijn slechts twee waarnemingen bekend op waarneming.nl voor de periode 2008-2010. Het gaat om gekraagde roodstaart en grote zilverreiger. Alleen de eerst genoemde is kenmerkend voor het biotoop van het plangebied en directe omgeving.

Voor het aangrenzende telgebied 'Rijsbergen-Vloeiweiden Bijloop' (direct aan de overzijde van de Hellegatweg) zijn waarnemingen bekend van 24 soorten. De meeste daarvan betreffen water- en moerasbiotopen. Weidevogels ontbreken; de graslanden tussen plangebied en Bijloop hebben door de geringe omvang van de openheid geen betekenis als weidevogelgebied. Relevant voor het plangebied zijn wel de waarnemingen van groene specht en gekraagde roodstaart; mogelijk maakt het plangebied deel uit van het leefgebied van deze soorten. Voor het aangrenzende telgebied 'Rijsbergen – bossen Ritseweg e.o.' zijn waarnemingen van 41 soorten bekend. Dit is tekenend voor de vogelrijkdom van dit gebied. Vanuit dit gebied zullen vogels zich verplaatsen o.a. richting plangebied. Het plangebied is in relatie met de omliggende beboste terreinen potentieel geschikt voor een deel van deze soorten.

Voor broedvogels wordt geen ontheffing verleend. Werkzaamheden die de voortplanting verstoren mogen daarom alleen buiten het broedseizoen worden verricht. Omdat het broedseizoen voor sommige soorten afwijkt van de standaard gehanteerde periode, wordt aanbevolen direct vóór de start van het werk de conifeerhaag en de omgeving van de woning op broedende vogels te controleren. Dit is alleen nodig als de werkzaamheden starten in het broedseizoen. Om broeden te voorkomen kan de haag voor de start van het broedseizoen worden gerooid.

Binnen het plangebied komen geen jaarrond beschermde vaste verblijfplaatsen van vogels voor. Het aanvragen van een ontheffing of het aanvullend inventariseren van deze soorten is daarmee niet aan de orde.

De gunstige staat van instandhouding van de broedvogels die te verwachten zijn in en om het plangebied wordt niet aangetast als buiten het broedseizoen met de werkzaamheden wordt gestart. Als richtlijn voor het broedseizoen wordt 15 maart – 15 juli aangehouden.

vogels		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermd broedvogel	alle inheemse soorten	geen werk in broedseizoen (15 maart -15 juli)*
		Vogels met jaarrond beschermde nesten (geen ontheffing mogelijk) **
Ff-wet zwaarste bescherming		
Ff-wet matige bescherming		
Ff-wet lichte bescherming		
Rode lijst	groene specht (kwetsbaar) kneu (gevoelig)	signalering

* voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd in het kader van de Flora- en faunawet.
Van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode.

- **Bescherming:** alle inheemse soorten
- **Effecten:** kans op vernietiging of verstoring nesten in conifeerhaag
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** aanvang werk buiten broedseizoen (meest veilig is augustus-december)
- **Onderzoek:** bij start in broedseizoen: check broedgevallen
- **Ontheffing:** wordt niet verleend, dus buiten broedseizoen werken

Amfibieën

In of direct rond het plangebied zijn geen voortplantingsgebieden voor amfibieën, voor zover bekend. Meest nabijgelegen voortplantingsgebieden liggen rond de Bijloop (150 m) en het aansluitend gebied Vloeiweide (900 m) dat rijk is aan geschikte geïsoleerde wateren.

Gezien de geringe afstand tot de moeraszone langs de Bijloop wordt niet uitgesloten dat het plangebied als landbiotoop enige betekenis heeft voor amfibieën. Vooral potentieel kan het plangebied een rol spelen voor verschillende soorten amfibieën. Het gaat om soorten die volgens de verspreidingsatlas momenteel een populatie hebben in en rond de Bijloop: bruine kikker, gewone pad en alpenwatersalamander. De gegevens van natuurloket bevestigen de aanwezigheid van bruine kikker en alpenwatersalamander voor het kilometerhok waartoe het plangebied en een klein deel van de Bijloop behoren. Deze soorten overwinteren aan land (stronken, bladhopen, kruidvegetatie, takkenrillen). Van groene kikker en kamsalamander zijn ook populaties bekend in de omgeving; deze soorten stellen hoge eisen aan hun leefgebied; het plangebied wordt ongeschikt geacht.

In afwachting van de definitieve inrichting van het plangebied wordt de betekenis ervan voor amfibieën in min of meerdere mate vergroot, afhankelijk van de inrichting en het beheer van de groenzones.

Omdat het plangebied momenteel van geen of van ondergeschikte betekenis is voor (beschermde) amfibieënsoorten, wordt de gunstige staat van instandhouding van lokale populaties niet beïnvloed door de ingreep. Een ontheffing is niet nodig.

amfibieën		
Habitatrichtlijn IV		
Vogelrichtlijn		
Beschermde broedvogel		
Ff-wet zwaarste bescherming	kamsalamander	buiten plan
Ff-wet matige bescherming	Alpenwatersalamander	Buiten plan (verwacht)
Ff-wet lichte bescherming	bruine kikker gewone pad	vrijstelling let op zorgplicht !
	groene kikker	buiten plan
Rode lijst	Kamsalamander (kwetsbaar)	buiten plan

- **Bescherming:** mogelijk 2 soorten (tabel 1-soorten: licht beschermd)
- **Effecten:** mogelijk marginale en tijdelijke verstoring landbiotoop
- **Mitigatie/compensatie:** gefaseerd werken
- **Planning:** bij voorkeur augustus-oktober
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

Reptielen

Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor reptielen. Er zijn geen waarnemingen van reptielen bekend in het onderzoeksgebied. De beoordeling van de gunstige staat van instandhouding is niet aan de orde.

reptielen		
	niet aanwezig	niet van toepassing

- **Bescherming:** niet van toepassing
- **Effecten:** niet van toepassing
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet relevant

Dagvlinders

Op basis van de aanwezige biotopen kan gesteld worden dat het plangebied en onderzoeksgebied alleen leefgebied is voor algemene soorten. Het gaat dan voornamelijk om de betekenis als foerageergebied: verschillende plantensoorten in de ruigte zijn nectarleveranciers voor vlinders. De luwe situering is positief.

Natuurloket geeft aan dat het kilometerhok niet is geïnventariseerd. Verspreidingatlas in combinatie met waarneming.nl geeft een beeld van een weinig soortenrijke regio. De extensieve graslanden rond de Bijloop vormen het meest nabije redelijk vlinderrijke gebied. Hieruit afkomstig zijn waarnemingen van koevinkje en hooibeestje. Ook het door de Bijloop aangesloten natuurgebied Vloeiweide is relatief soortenrijk. In de regio komen enkele minder algemene, soms bedreigde soorten voor (kleine ijsvogelvlinder, bruine eikenpage, bont dikkopje en bruine vuurvlinder).

Na herinrichting van de plangebied verandert er weinig ten aanzien van de kwaliteit van het leefgebied voor vlinders. Er zijn geen significante negatieve effecten te verwachten.

dagvlinders		
	algemene soorten	geen effecten

- **Bescherming:** beschermde soorten niet aanwezig/verwacht
- **Effecten:** geen
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

Libellen

Het gebied rond de Bijloop heeft sinds de herinrichting een groeiende betekenis voor libellen. Er zijn waarnemingen van 10 soorten bekend. Verwacht wordt dat verschillende soorten vanuit de Bijloopzone het plangebied bezoeken tijdens foerageervluchten. Watergebonden biotopen ontbreken in de huidige situatie. Daarmee is het plangebied van marginale betekenis voor libellen. Er zijn geen significante negatieve effecten te verwachten.

libellen		
	algemene soorten	geen effecten

- **Bescherming:** beschermde soorten ontbreken
- **Effecten:** niet verwacht / positief
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

Ongewervelden (overig)

Natuurloket geeft aan dat het betreffende kilometerhok redelijk is onderzocht op sprinkhanen en niet onderzocht op nachtvlinders en overige ongewervelden. Onder de waarnemingen zijn geen rode lijstsoorten en/of beschermde soorten. Het plangebied zelf kent geen bijzondere biotopen of biotoopkenmerken die duiden op bedreigde soorten binnen een van de genoemde groepen. Er zijn geen significante effecten te verwachten.

ongewervelden		
	algemene soorten	geen effecten

- **Bescherming:** beschermde soorten niet verwacht
- **Effecten:** niet verwacht / positief
- **Mitigatie/compensatie:** niet van toepassing
- **Planning:** niet van toepassing
- **Onderzoek:** geen aanleiding voor
- **Ontheffing:** niet nodig

5 Samenvatting en advies

Waarden natuur en landschap

Het plangebied kent algemene natuurwaarden die vooral gekoppeld zijn aan ruderaal terrein en de aangrenzende opgaande beplanting. Het plangebied is als landschap en als leefgebied een integraal onderdeel van het kleinschalige landschap rond het buurtschap Hellegat. Hellegat is een oude ontginning op een kleine dekzandopduiking temidden van lagere beekdalgronden en natte, later ontgonnen heide. Kenmerkend is de relatieve rust, de afwisseling van graslandpercelen, gemengde bospercelen en boomkwekerijen en de verspreide bebouwing. Bijzonder is de situering aan de beekdalrand.

Het plangebied is voor slechts een beperkt aantal soorten van betekenis als onderdeel van het leefgebied. Positief voor de te verwachten, potentiële natuurwaarden is de nabijheid van de Bijloop en Turfvaart met omliggende natuurrijke moeraszone. Ook heeft het gebied een nauwe niet onderbroken ecologische samenhang met het noordoostelijk gelegen natuurgebied Vloeiweide, dat zeer soortenrijk is en vrij weinig verstoring kent.

waarden plangebied

- o situering langs beekdal (overgang beekdal - dekzandrug)
- o luwe en besloten situering
- o historische woonplaats aan de rand van oud bouwland
- o algemene floristische waarden (geen beschermde soorten)
- o foerageergebied 1 maximaal 3 vleermuissoorten waarschijnlijk
- o mogelijk leefgebied (of onderdeel daarvan) van maximaal 7 algemene zoogdieren
- o onderdeel leefgebied (foerageergebied) van ongeveer 20 vogelsoorten waaronder 2 rode lijstsoorten
- o territoria (met nestplaatsen) van maximaal 5 vogelsoorten niet uitgesloten
- o mogelijk landbiotoop van maximaal 2 soorten amfibieën (licht beschermde soorten)
- o leefgebied ongewervelden (geen beschermde soorten)

waarden onderzoeksgebied

- o dekzandruggen doorsneden door beekdalsysteem
- o tegenstelling relatief open beekdal met besloten oude ontginning Hellegat
- o twee parallel lopende gegraven (houtwal)beken
- o matig hoge cultuurhistorische waarden
- o plaatselijk floristische waarden in beekdal (enkele beschermde soorten langs Bijloop)
- o vliegroutes en foerageergebied 4 soorten vleermuizen
- o leefgebied 7-12 soorten, meestal algemene zoogdieren
- o broedgebied vogels kleinschalig landschap met gemengd bos (rondom plangebied)
- o broedgebied vogels voedselrijk moeras (direct ten zuidoosten plangebied)
- o leefgebied 5 soorten amfibieën, waaronder 2 matig-zwaar beschermde soorten
- o leefgebied ongewervelden, waaronder 10 soorten libellen (geen beschermde soorten)

Ingreep

Op basis van bestemmingsplankaarten en een voorlopig inrichtingplan voor het terrein aan de Hellegatweg 1A kan voldoende beeld gevormd worden van de ingreep. Sloop van de agrarische bedrijfsbebouwing, afvoer van sloopmateriaal en egalisatie van het terrein zijn reeds gebeurd. In hoofdlijnen gaat het vervolgens om:

- o slopen 1 woning
- o verwijderen conifeerhaag en overige tuinaanleg
- o bouwen 1 nieuwe woning op plek bestaande woning (binnen $\pm 2500 \text{ m}^2$)
- o aanleg tuin (binnen $\pm 2500 \text{ m}^2$)
- o benutten ontsluiting aan Hellegatweg
- o inplant groenzones met ruimte voor ontwikkeling nitrofiële zoom ($\pm 4000 \text{ m}^2$)
- o resterend terrein agrarisch ($\pm 4000 \text{ m}^2$)
- o met bovenstaande inrichting verdwijnt huidige ruigtevegetatie

Effecten

De ingreep zal de bestaande natuur- en landschappelijke waarden van plangebied en onderzoeksgebied in geringe mate beïnvloeden. De effecten zijn:

- o tijdelijke verstoring door materieel (geluid, verkeersbeweging en licht)
- o tijdelijke verstoring bodem door grondwerkzaamheden
- o verstoring door verwijderen ruigtevegetatie
- o afname areaal ruderaal terrein (ongeveer 0,6 ha)
- o versterking van groenstructuur door aanplant (ongeveer 0,2 ha)
- o toename areaal grasland (ongeveer 0,2 ha)
- o toename areaal erf en tuin (naar ongeveer 0,2 ha)
- o vervanging huidige woning door woning met kap

Wet- en regelgeving

Van toepassing zijn de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet, de Verordening ruimte waarin opgenomen de EHS en gemeentelijke verordeningen, zoals een kapverordening. Zie voor nadere toelichting bijlage 3.

Flora- en faunawet:

- o voor alle beschermde soorten geldt de zorgplicht
- o gunstige staat van instandhouding van aangetroffen of te verwachten beschermde soorten wordt niet aangetast
- o ontheffing niet nodig
- o voor vogels wordt geen ontheffing verleend
- o start werk bij voorkeur buiten broedseizoen (doorgaans 15 maart - 15 juli)
- o check broedgevallen bij start werk in broedseizoen (omgevingscheck)
- o bij voorkeur werken volgens goedgekeurde gedragscode (bouwend Nederland)

Natuurbeschermingswet:

- o geen Natura 2000-gebieden in omgeving (buiten 5 km)
- o geen Beschermd Natuurmonument in omgeving (buiten 5 km)
- o Natuurbeschermingswet derhalve niet van toepassing

Streekplan (interim structuurvisie ro 2010)

- o beekbegeleidend moeras langs Bijloop = EHS (afstand 150 m)
- o kleine bospercelen ten noorden plangebied = EHS (afstand 150 m)
- o gebied ten zuiden Hellegatweg = Attentiegebied EHS (direct aangrenzend)
- o wezenlijke kenmerken en waarden niet significant beïnvloed
- o daarom: afweging conform overig ruimtelijk beleid

Adviezen inrichting en beheer

De natuurwaarden van het plangebied is niet los te zien van die van het onderzoeksgebied dat gekenmerkt wordt door de aanwezigheid van kleine bospercelen en een beekdal met toenemende natuurwaarden (beekbegeleidende fauna en voedselrijk moeras). De gronden in het beekdal, rond de Bijloop, zijn aangewezen als EHS en inmiddels ingericht (moeras). Deze samenhang en ontwikkeling heeft een positief effect op de natuurkwaliteit van het plangebied.

Het plangebied heeft in de actuele situatie een geringe betekenis voor enkele beschermde diersoorten. De waarden zijn ondergeschikt en beperkt tot de functies als foerageergebied of tijdelijk verblijf. Voor een aantal vogelsoorten is het gebied mogelijk broedgebied. Beschreven waarden kunnen gewaarborgd en verder versterkt worden door:

voorbereiden / plannen

- o ontheffing Ff-wet niet nodig voor aanwezige beschermde soorten
- o inspectie voorafgaand aan werk indien start binnen broedseizoen valt
- o bij constatering broedgeval in haag/heester: deze tot aan verlaten nest laten staan
- o zo nodig preventieve maatregelen vóór broedseizoen om broeden te voorkomen
- o planvoorstellen bevatten mitigerende maatregelen
- o bij voorkeur gedragscode hanteren: Gedragscode Bouwend Nederland (2009)

plan bijstellen / nuanceren

- o planvoorstellen hebben geen significant negatief effect op beschermde flora en fauna, beschermde natuurgebieden of de EHS
- o verankering in bestemmingen en bijbehorende voorschriften voldoende geacht
- o bijstelling / nuancering plannen niet nodig

uitvoeren

- o werk met inachtneming van de zorgplicht (aan de hand van Gedragscode)
- o start werk bij voorkeur in minst kwetsbare periode (augustus-september)
- o start werk buiten broedseizoen (15 maart – 15 juni)
- o bodem zo min mogelijk verstoren; alleen waar nodig herprofilen
- o gebruik bij aanplant groenzones bij voorkeur inheems materiaal

6 Bijlagen

Bijlage 1 natuurloket kilometerhok 106 / 394

- 85% kleinschalig agrarisch gebied intensief met bospercelen en verspreide bebouwing;
- 15 % natuurgebied (beekdal Bijloop)

Soortgroep	FF1	FF23	FFV	HRL	RL	volledigheid	actualiteit
vaatplanten	1	2		1	7	goed	91-07
mossen				0	3	redelijk	97-07
korstmossen				-	-	niet	92-07
paddenstoelen					-	niet	92-07
zoogdieren	-	-		-	-	niet	97-07
broedvogels			1	0	0	goed	96-07
watervogels			-	-		niet	96/97 06/07
reptielen	-	-		-	-	niet	92-07
amfibieën	1	1		1	0	Slecht	92-07
vissen	-	-		-	-	niet	92-07
dagvlinders	-	-		-	-	niet	98-08
nachtvlinders				-		niet	80-08
libellen	0	0		0	0	matig	93-07
sprinkhanen					0	redelijk	93-07
ongewervelden	-	-		-	-	niet	93-07

* Legenda FF1 = Flora- en faunawet lijst 1 (vrijstelling) FF23 = Flora- en faunawet lijst 2 + 3 (streng beschermd) HRL = Habitatrichtlijn (alleen bijlage 2 en 4) RL = Rode Lijst (#) = tevens meetnetgegevens verzameld. volledigheid onderzoek: Hiermee wordt aangegeven of op basis van de gebrachte bezoeken een volledig overzicht is te verwachten van de soorten van de betreffende soortgroep. Een <u>toelichting</u> op deze categorieën kunt u vinden onderaan deze rapportage. Detail: Met dit percentage wordt aangegeven welk aandeel van alle van dit kilometerhok beschikbare gegevens van Rode-lijstsoorten en wettelijk beschermde soorten op gedetailleerder niveau beschikbaar is. Actualiteit: per groep is aangegeven uit welke periode de gegevens zijn opgenomen. niet van toepassing

(bron: www.natuurloket.nl)

Bijlage 2 soortenlijst fauna

Vet = soort zeker/waarschijnlijk in plangebied én met bijzondere status (zie beschrijving soortgroep)

Soort		relevantie			status			
Nederlandse naam	wetenschappelijke naam	bron	pres	functie	verbl	hrl/vrl	ffwet	rl
vleermuizen 2009								
Franjestaart	Myotis nattereri	a	00		1	4	3	KW
Gew dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus	a	1	f	1	4	3	
Gew grootoorvleermuis	Plecotus auritus	a	00	f	1	4	3	
Laatvlieger	Eptesicus serotinus	a	01	f	1	4	3	
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula	a	01	f	1	4	3	
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii	a	00		1	4	3	
Watervleermuis	Myotis daubentonii	a	0		1	4	3	
zoogdieren (overig) 2009								
Boommarter	Martes martes	a	0			5	3	KW
Bunzing	Mustela putorius	a	00	m		5	1	
Eekhoorn	Sciurus vulgaris	w	1	m			2	
Haas	Lepus europaeus	a	0	fm			1	
Hermelijn	Mustela erminea	a	00	fm			1	
Huismuis	Mus domesticus	x	1	v				
Huisspitsmuis	Crocidura russula	a	001	v			1	
Mol	Talpa europaea	a	1	fm			1	
Ree	Capreolus capreolus	a w	1	fm			1	
Rosse woelmuis	Clethrionomys glareolus	a	001	fm			1	
Veldmuis	Microtus arvalis	a	001	v			1	
Wezel	Mustela nivalis	a	00	fm			1	
vogels 2009 2004								
Bonte Vliegenvanger	Ficedula hypoleuca	w	001	f	5		1	
Boomklever	Sitta europaea	w	0	0	5		1	
Boomkruiper	Certhia brachydactyla	w	01	0	5		1	
Boomleeuwerik	Lullula arborea	w	0			1	1	
Boompieper	Anthus trivialis	w	0				1	
Bosuil	Strix aluco	w	001	f	5		1	
Buizerd	Buteo buteo	w	0	f	4		1	
Gaai	Garrulus glandarius	w v	11	f			1	
Gekraagde Roodstaart	Phoenicurus phoenicurus	w	1	f	5		1	
Goudhaantje	Regulus regulus	w	01	0			1	
Groene Specht	Picus viridis	w v	1	f	5		1	KW
Groenling	Carduelis chloris	x	1	f			1	
Grote Bonte Specht	Picoides major	w	1	0	5		1	

Grote Zilverreiger	Egretta alba	w	0			1	1	GE
Havik	Accipiter gentilis	w	0		4		1	
Heggenmus	Prunella modularis	x	1	v			1	
Houtduif	Columba palumbus	w x	11	f		2/1	1	
Kauw	Corvus monedula	v	111	f			1	
Kleine Bonte Specht	Picoides minor	w	0		5		1	
Kneu	Carduelis cannabina	v	11	f			1	GE
Koekoek	Cuculus canorus	w	0	0			1	KW
Koolmees	Parus major	v	11	f	5		1	
Kuifmees	Parus cristatus	w v	11	0			1	
Merel	Turdus merula	v	11	v			1	
Pijlstaart	Anas acuta	w	0			2/1	1	BE
Putter	Carduelis carduelis	x	1	f			1	
Roodborst	Erithacus rubecula	v	11	v			1	
Sijs	Carduelis spinus	w v	1	f			1	
Sperwer	Accipiter nisus	x	1	f	4		1	
Staartmees	Aegithalos caudatus	w x	11	v			1	
Tijftjaf	Phylloscopus collybita	x	1	0			1	
Torenvalk	Falco tinnunculus	w	0	f	5		1	
Turkse Tortel	Streptopelia decaocto	v	11	f			1	
Vink	Fringilla coelebs	w v	11	v			1	
Vuurgoudhaantje	Regulus ignicapillus	w	00				1	
Wespendief	Pernis apivorus	w	00		4	1	1	
Wilde Eend	Anas platyrhynchos	w	0	0		2/1	1	
Winterkoning	Troglodytes troglodytes	w v	11	v			1	
Wintertaling	Anas crecca	w	0			2/1	1	KW
Witgatje	Tringa ochropus	w	0				1	
Zwarte Kraai	Corvus corone corone	w v	1	f	5		1	
Zwarte Mees	Parus ater	w	0	0	5		1	
Zwarte Specht	Dryocopus martius	w	00		5	1	1	
Zwartkop	Sylvia atricapilla	x	1	v			1	

reptielen en amfibieën

2009

Alpenwatersalamander	Triturus alpestris	a	0				2	
Bruine kikker	Rana temporaria	a	01	vw		5	1	
Gewone pad	Bufo bufo	a	01	vw			1	
Groene kikker-complex*	Rana esculenta (synklepton)	a	0					
Kamsalamander	Triturus cristatus	a	00			2,4	3	KW
*poel-, meer-, of bastaardkikker								

dagvlinders

2009

Bont dikkopje	Carterocephalus palaemon	a	00					KW
Bruine vuurvlinder	Lycaena tityrus	a	00					KW
Groot koolwitje	Pieris brassicae	w	01	v				
Hooibeestje	Coenonympha pamphilus	w	0	0				

Kleine ijsvogelvinder	Limenitis camilla	a	00					BE
Koevinkje	Aphantopus hyperantus	w	0	0				
Koninginnepage	Papilio machaon	a	00					

Libellen

2004

Azuurwaterjuffer	Coenagrion puella	w	0	f				
Bruine glazenmaker	Aeshna grandis	w	0	f				
Bruinrode heidelibel	Sympetrum striolatum	w	0	f				
Gewone oeverlibel	Orthetrum cancellatum	w	0	f				
Grote keizerlibel	Anax imperator	w	0	f				
Houtpantserjuffer	Lestes viridis	w	0	f				
Paardenbijter	Aeshna mixta	w	0	f				
Watersnuffel	Enallagma cyathigerum	w	0	f				
Zwarte heidelibel	Sympetrum danae	w	0	f				
Zwerv. pantserjuffer	Lestes barbarus	w	0	f				

Toelichting bijlage 2 (codes per kolom):

bron: presentie voornamelijk gebaseerd op:

- v veldbezoek (13-08-2010)
- a verspreidingsatlassen
- x aannname op grond van verspreiding en biotoopkenmerken
- r raven (internet / atlas)
- w waarneming.nl (2007-2010)

presentie: indicatie van verspreiding (fauna)

- 111 veelvuldig aanwezig in/nabij plangebied
- 11 aanwezig in/nabij plangebied
- 1 (aannname) incidenteel aanwezig in/nabij plangebied
- 01 aanwezig in onderzoeksgebied (mogelijk ook in plangebied)
- 0 aanwezig in onderzoeksgebied (onwaarschijnlijk in plangebied)
- 00 aanwezig in regio (en mogelijk ook in onderzoeksgebied)
- 001 aanwezig in regio (en mogelijk ook in onderzoeksgebied en plangebied)

functie: plangebied vervult volgende functies (in potentie of actueel) voor de soort:

- v voortplantingsgebied (in principe kunnen alle functies in plangebied worden vervuld)
- vz zomerverblijfplaats
- vw winter-/paarverblijfplaats
- f foerageergebied / vliegroutes (voortplanting- en/of verblijfplaatsen in directe omgeving)
- m migratiegebied / vliegroutes
- o leefgebied in directe omgeving (plangebied vervult geen functie voor de soort)

verbl: jaarrond beschermde vogelnesten (Dienst Regelingen, 2009)

- 1 nesten gehele jaar door beschermd (ook buiten broedseizoen in gebruik) + inventarisatieplicht
- 2 nesten gehele jaar door beschermd (honkvaste koloniebroeders) + inventarisatieplicht
- 3 nesten gehele jaar door beschermd (zeer honkvast/afhankelijk van bebouwing) + inventarisatieplicht
- 4 nesten gehele jaar door beschermd (honkvast / bouwen zelf geen nest) + inventarisatieplicht
- 5 nesten niet gehele jaar door beschermd + inventarisatieadvies

hrl/vrl: EG-habitatrichtlijn (1992) respectievelijk EG-vogelrichtlijn (1979)

- 1 vogelsoorten waarvoor speciale beschermingsmaatregelen dienen te worden genomen ter bescherming van hun leefgebieden;
- 2 dieren- en plantensoorten van communautair belang voor de instandhouding waarvan aanwijzing van Speciale Beschermings Zones vereist is
- 2/1 vogelsoorten waarop mag worden gejaagd volgens de bepalingen van de nationale jachtwetgeving
- 4 soorten die strikt beschermd dienen te worden
- 5 soorten waarvoor onttrekken aan de natuur en de exploitatie aan beheersmaatregelen onderworpen kunnen worden

ffw: Flora- en faunawet (2002, gewijzigd in 2005)

- 1 beschermde inheemse vogelsoort
- 1 tabel 1, algemene soorten
- 2 tabel 2, overige soorten
- 3 tabel 3, bijlage 1 AMvB soorten / bijlage IV HR

rl: Rode Lijsten (herzien volgens actuele status)

- VN verdwenen uit Nederland
- EB ernstig bedreigd
- BE bedreigd
- KW kwetsbaar
- GE gevoelig
- NB niet betrokken
- OG onvoldoende gegevens
- TNB thans niet bedreigd

Bijlage 3 wettelijk kader

Flora- en faunawet

De Flora- en Faunawet (Ffwet) stelt: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving (artikel 2).

De zorgplicht houdt in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

Het is verboden:

- planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen (art. 8);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9);
- dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten (art. 10);
- nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11);
- eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art. 12).

Vrijstelling of ontheffing

Op grond van artikel 75 van de Ffwet kan voor bepaalde, bij wet verboden handelingen (zie artikelen 8 t/m 12), ontheffing worden verleend. In de huidige Ffwet zijn de voorwaarden voor ontheffingverlening direct ontleend aan de Habitat- en Vogelrichtlijn.

Er is in februari 2005 een Algemene Maatregel van Bestuur artikel 75 van kracht geworden, die de ontheffingverlening meer afstemt op de mate waarin soorten in hun voortbestaan bedreigd zijn. Met het van kracht worden van de AMvB geldt een vrijstellingsregeling voor de volgende drie categorieën van activiteiten:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er worden drie regimes onderscheiden. Voor elk regime geldt dat geen afbreuk mag worden gedaan aan een gunstige staat van instandhouding:

- Bij het zwaarste regime worden voor een aantal soorten vrijstellingen en ontheffingen slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingrepen vanwege dwingende redenen van groot openbaar belang dienen plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar komt. Dit zijn de zogenaamde 'tabel 3-soorten': soorten genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de (genoemde) AMvB. Voor soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn wordt geen ontheffing meer verleend in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (Min LNV, Dienst Regelingen, 26-08-2009). Vooraf zullen mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen moeten worden die er voor zorgen dat de functionaliteit van de soort aantoonbaar behouden blijft.

- Bij soorten van het lichtste regime - betrekking hebbend op een aantal bij name genoemde (zeer algemene) soorten - geldt dat de gunstige staat van instandhouding door een aantal genoemde ingrepen nooit in gevaar zal komen. Dit zijn de 'tabel 1-soorten' of 'algemene soorten'. Voor deze soorten geldt vrijstelling; er hoeft geen ontheffing te worden aangevraagd.
- Voor resterende soorten van het middelste regime moet de initiatiefnemer aantonen dat de gunstige staat van instandhouding door de genoemde ingrepen niet in gevaar komt. Het zijn de 'tabel 2-soorten' ofwel 'overige soorten'. Een ontheffing van LNV is nodig, tenzij men werkt volgens een goedgekeurde Gedragscode.

Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet 1998 (kortweg Nb-wet 1998) heeft als doel het beschermen en instandhouden van bijzondere gebieden in Nederland. In de wet zijn vier categorieën beschermde gebieden te onderscheiden. De belangrijkste zijn de Natura 2000-gebieden (synoniemen: "Vogel- en Habitatrichtlijngebieden" en "Speciale Beschermingszones") en de beschermde natuurmonumenten.

Per 1 oktober 2005 is uitvoering van de Nb-wet bij de provincies, sindsdien bevoegd gezag. Voor handelingen en projecten in én om de aangewezen gebieden moet bij de provincie vergunning worden aangevraagd. Voor de Natura 2000-gebieden wordt via een toetsingskader nagegaan wat de effecten van het desbetreffende project of handeling op het gebied zijn. Hierbij wordt mede getoetst aan de instandhoudings-doelen van de gebieden en de op te stellen beheerplannen.

Projecten en handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn verboden. Hiervoor kan door Gedeputeerde Staten vergunning worden verleend op grond van artikel 19d. Voor plannen (bijvoorbeeld bestemmingsplannen, streekplannen, waterhuishoudingsplannen) geldt dat goedkeuring van het bevoegd gezag op grond van artikel 19j nodig is. Ook activiteiten buiten het Natura 2000-gebied kunnen vergunningplichtig zijn als er negatieve effecten door "externe werking" kunnen optreden.

De vergunning of goedkeuring kan pas worden afgegeven nadat een zogenaamde "habitattoets" het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen verstoring van soorten optreedt (instandhoudingdoelstelling).

Negatieve effecten treden (mogelijk) wel op, maar deze zijn niet significant. Vergunning dan wel toestemming wordt verleend, mits de aantasting niet onaanvaardbaar is (zie boven).

Er treden (mogelijk) wel significante effecten op en volgt toetsing aan de ADC-criteria:

- **A** geen geschikte alternatieven;
- **D** dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard;
- **C** er is voorzien in exacte en tijdige compensatie.

Slechts als aan deze drie criteria is voldaan, mag het bevoegd gezag vergunning of goedkeuring verlenen.

Ecologische Hoofdstructuur

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van LNV. Aanleiding voor de aanleg van de EHS was de achteruitgang van het areaal aan natuur en van de biodiversiteit. Destijds was voorzien in "een samenhangend geheel van nationaal belang", met daarin 440.000 hectare bestaand natuurgebied, 200.000 hectare agrarisch gebied en 50.000 hectare natuurontwikkelingsgebied. In 1995 werden de doelsoorten en de natuurdoeltypen gedefinieerd, die pas in 2000 waren doorgevoerd in alle provinciale plannen. Er is toen besloten om een extra beleidsinspanning te leveren in de nota Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur. Het bijbehorende Meerjarenprogramma Ontsnippering is in 2005 door het parlement goedgekeurd.

De EHS bestaat uit een samenhangend netwerk van bestaande natuurgebieden, nog te ontwikkelen natuurgebieden en ecologische verbindingzones. De provincies bepalen de definitieve begrenzingen die in de streekplannen worden uitgewerkt, waarna aan de gemeenten wordt gevraagd om de gebieden in het bestemmingsplan de juiste juridische bescherming te geven.

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is vastgelegd hoe de bevoegdheden voor ruimtelijke ordening zijn verdeeld tussen de gemeenten, provincies en het rijk. Zo kan de provincie regels opstellen waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen: de planologische verordening. Door deze regels weten de gemeenten al in een vroeg stadium waar ze aan toe zijn.

De onderwerpen die in de verordening staan komen uit de provinciale structuurvisie. Daarin staat welke belangen de provincie wil behartigen en hoe ze dat wil doen. De verordening is daarbij een van de manieren om die provinciale belangen veilig te stellen. Provinciale Staten van Noord-Brabant hebben ter vervanging van het streekplan de Verordening Ruimte fase 1 vastgesteld (23 april 2010). Deze is op 1 juni 2010 in werking getreden. De Verordening Ruimte is een planologische verordening waarin eisen gesteld worden aan de door de gemeente op stellen bestemmingsplannen, projectbesluiten en beheersverordeningen. De ecologische hoofdstructuur is een van de onderwerpen van de verordening.

In of in de nabijheid van de EHS geldt het 'nee, tenzij'-regime. Het 'nee, tenzij'-regime houdt in dat nieuwe plannen, projecten of handelingen niet zijn toegestaan als zij de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied aantasten. Hiervan kan alleen worden afgeweken als er geen reële alternatieven zijn én er sprake is van redenen van groot openbaar belang. In dat geval moet de initiatiefnemer maatregelen treffen om de nadelige effecten weg te nemen of te ondervangen, en waar dat niet volstaat te compenseren door het realiseren van gelijkwaardige gebieden, liefst in of nabij het aangetaste gebied.

Rode Lijsten

Op Rode Lijsten staan de soorten die bedreigd zijn in hun voortbestaan. In Nederland zijn voor een beperkt aantal soortgroepen officiële nationale Rode Lijsten verschenen; officieel wil zeggen dat deze in de Staatscourant zijn gepubliceerd. Soorten komen op een Rode Lijst als zij zeldzaam zijn en achteruitgaan. In 2004 zijn alle bestaande Rode lijsten herzien en zijn enkele nieuwe Rode lijsten verschenen in een bijlage bij de Staatscourant (LNV, 2004). In 2009 zijn enkele lijsten per 28-08-2009 herzien naar actuele status (LNV, 2009).

Een aantal Provincies (bijvoorbeeld Utrecht en Limburg) hebben aanvullende lijsten. Alle soorten van de soortgroepen met officiële Rode Lijsten betreffen ongeveer 2% van het totaal aantal dieren en 31% van het totaal aantal planten in Nederland.

Het opstellen van Rode Lijsten komt voort uit het verdrag van Bern, dat in 1982 door Nederland is geratificeerd. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en die kwetsbaar zijn (artikel 1 en 3). In artikel 7 van de Flora- en faunawet is vastgelegd dat de overheid lijsten opstelt van dier- en plantensoorten die van nature in Nederland voorkomen en die bedreigd zijn. In de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' is het opstellen van Rode Lijsten één van de instrumenten voor de soortbescherming.

Soorten van een Rode Lijst genieten op grond daarvan geen wettelijke bescherming. Wettelijk is wel vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en dat zij het onderzoek daartoe bevordert. Van provincies, gemeenten en terreinbeherende organisaties wordt verwacht dat zij bij beleid en beheer rekening houden met de soorten van de Rode Lijsten.

Flora	Fauna (vertebraten)	Fauna (invertebraten)
Vaatplanten (2004) Mossen (2004) Korstmossen (2004) Paddenstoelen (2009)	Zoogdieren (2009) Vogels (2004) Amfibieën (2009) Reptielen (2009) Vissen (2004)	Platwormen (2004) Landweekdieren (2004) Zoetwaterweekdieren (2004) Bijen (2004) Dagvlinders (2009) Haften (2004) Kokerjuffers (2004) Libellen (2004) Sprinkhanen en krekels (2004) Steenfliesen (2004)

Bijlage 4 Referenties

Arcadis (2009)

Gedragcode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector
Bouwend Nederland / REPRO

Bodemkaart van Nederland schaal 1:50.000 (--)
Stiboka, Wageningen.

Bos, F.M. et al, De vlinderstichting (2006)

De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming – Nederlandse fauna deel 7
Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV-Uitgeverij, European Invertebrate Survey

Creemers, R.C.M. en J.J.C.W. van Delft - RAVON (2009)

De amfibieën en reptielen van Nederland - Nederlandse fauna deel 9
Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey, Leiden

Eggelte, H. (2007)

Veldgids Nederlandse Flora
Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R.Koelman (2010)

Vleermuizen en planologie
Zoogdiervereniging, Wageningen

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) (1997).

Atlas van de Nederlandse vleermuizen.
Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht.

Ministerie van LNV (2004)

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van Rode Lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2007)

Buiten aan het werk? houd tijdig rekening met beschermde dieren en planten !

Ministerie van LNV (2009)

Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344,
houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten; ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijke
ingreep

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Uitleg aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet

Ministerie van LNV, Dienst Regelingen (2009)

Ontheffing Flora- en faunawet artikel 75, lid 5 en lid 6, onderdeel c

Ministerie van EZ (2010)
Gebiedendatabase (www.synbiosys.alterra.nl/)

Natuurloket
www.natuurloket.nl

Provincie Noord-Brabant
www.brabant.nl

Provincie Noord-Brabant (2008)
Interimstructuurvisie

Provincie Noord-Brabant (2010)
Verordening ruimte fase 1

RAVON Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland
www.ravon.nl

SOVON Vogelonderzoek Nederland (2002)
Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000 - Nederlandse fauna deel 5
Naturalis, Leiden / KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Topografische Kaart van Nederland, schaal 1:25.000 (diverse uitgaven)
Topografische Dienst Nederland, Emmen.

Peeters, H. en K. Wheeler (2008)
Vogels en de Wet.nl
Vereniging Politie Dieren- en Milieubescherming i.s.m. Vogelbescherming Nederland en KNNV
Uitgeverij

www.waarneming.nl/

Weeda, E.J. et al (1985-1994)
Nederlandse oecologische flora, deel 1-5.
IVN, Amsterdam.

Zoogdieratlas
www.zoogdieratlas.nl

Zoogdiervereniging
www.vzz.nl/